

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет/інститут філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПЕРЕКЛАДІ

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Освітня програма: *Польська мова і література та англійська мова*

Спеціалізація (за наявності): *035.033 Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша - польська*

Спеціальність *035 Філологія*

Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27.08.2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія і практика перекладу, інформаційні технології в перекладі
Викладач (і)	Бусіло Саманта Елжбета
Контактний телефон викладача	+38034 259 60 63

Е-mail викладача	samanta.busilo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна (offline)
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС: 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://classroom.google.com/c/Njl3MDY5Mzl1Njl5?cjc=lpk2tgg
Консультації	консультації в день проведення лекцій/практичних занять відповідно із 13.15 – 16.00. Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Przedmiotem nauczania są podstawowe zagadnienia z zakresu translatoryki jako ważnej dziedziny komunikacji, związanej z funkcjonowaniem języka, koncepcje i typy przekładu, rodzaje ekwiwalencji, pojęcie nieprzekładalności, strategie i techniki tłumaczeniowe oraz historii tłumaczenia z uwzględnieniem specyfiki tłumaczeń tekstów ze względu na tematykę, funkcję tekstu w przypadku tłumaczeń ustnych i pisemnych.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Celem nauczania przedmiotu jest kształcenie świadomości umiejętności przekładu tekstów z języka ukraińskiego na język polski oraz z języka polskiego na język ukraiński w odniesieniu do różnych koncepcji teorii przekładu a także przy wykorzystaniu z nowoczesnych technologii wspierających proces tłumaczenia tekstów. Celem studiów jest przygotowanie absolwentów do pracy w charakterze tłumacza w oparciu o znajomość języka ogólnego i specjalistycznego, m.in. ekonomiczno-prawnego, wykorzystywanego w firmach międzynarodowych, usługach, handlu, administracji państwowej i szkołach językowych, ponadto tłumaczeń tekstów naukowych i medycznych, a także literackich.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів польською мовою.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12. Здатність до організації як усної так і письмової ділової комунікації.

ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі польської, англійської та української філології.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Володіти польською та англійською мовами на рівні B2 відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти (CEFR).

ПРН-22. Здійснювати переклад польськомовного та англійськомовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	035 Філологія.	Четвертий	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Definicje tłumaczenia. Typy tłumaczeń. Granice przekładalności. Bilingwinizm i bikulturyzm tłumacza. Subjęzyki i subkultury. Nieprzekładalność leksykalna, gramatyczna i stylistyczna.	2		2
Тема 2. Technika przekładu. Sposoby znajdowania ekwiwalentów obcojęzycznych dla wyrazów oznaczających zjawiska typowe dla społeczeństwa mówiącego danym językiem (nazwy geograficzne, kulinaria, terminy prawne, aluzje do kultury i języka).	2	1	2
Тема 3. Ekwiwalencja, jej poziomy. Ekwiwalencja leksykalna, gramatyczna i stylistyczna. Problemy	1	1	4

leksykalne. Polisemia i homonimia. Internacjonalizmy, neologizmy, słowa modne, luki leksykalne.			
Тема 4. Techniki tłumaczenia bezpośredniego i pośredniego: a) zapożyczenia, kalki, tłumaczenie dosłowne; b) transpozycja, modulacja, ekwiwalencja.	1	1	4
Тема 5. Praktyczne zastosowanie tych technik w przykładzie różnego typu tekstów. Transkrypcja i transliteracja na przykładzie nazw własnych.	2	1	4
Тема 6. Proces przekładu. Etapy tłumaczenia. Sposoby przekazywania informacji: transformacja leksykalna, konkretyzacja, generalizacja. Transformacja gramatyczna na poziomie wyrazu, grupy wyrazowej, zdania, tekstu.	2	1	2
Тема 7. Warsztat pracy tłumacza. Słowniki jednojęzyczne, wielojęzyczne, specjalistyczne, encyklopedie, leksykony. Błędy w słownikach. Korzystanie ze słowników. Kwalifikacje tłumacza. Predyspozycje tłumaczy ustnych i pisemnych. Etyka zawodowa tłumacza. Przepisy prawne dotyczące tłumaczeń. Korpusy językowe. Materiały własne: kartoteka specjalistyczna, teczki tematyczne. Programy wspomagające prace tłumacza typu CAT.	4	4	6
Тема 8. Specyfika tłumaczenia tekstów biznesowych.	2	2	6
Тема 9. Specyfika tłumaczenia tekstów naukowych.	2	1	6
Тема 10. Specyfika tłumaczenia tekstów prawnych, tłumaczenie w dyplomacji.	2	1	8
Тема 11. Tłumaczenie publicystyczno-dziennikarskie i literackie.	2	1	6
Тема 12. Tłumaczenie a vista, tłumaczenie ustne. Notacja w tłumaczeniu.	2	4	8
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 25 балів – практичні заняття, 25 балів – самостійна робота; 50 балів – екзамен. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-%e2%84%96447-vid-24.07.2015r..pdf
Вимоги до письмових робіт	Zgodnie z opisem w Google Classroom.
Семінарські заняття	Zgodnie z opisem w Google Classroom.
Умови допуску до підсумкового контролю	Należy uzyskać minimum 25 punktów za aktywności przewidziane w ramach zajęć praktycznych (w tym przygotowanie i przeprowadzenie zajęć z języka polskiego jako obcego) oraz pracy samodzielnej.
Підсумковий контроль	Egzamin ustny. Zestaw egzaminacyjny składa się z trzech pytań otwartych. Jedno z nich mają charakter teoretyczny, dwa praktyczny.

7. Політика навчальної дисципліни

<p>1. Письмові роботи виконуються відповідно до теми практичних занять, зазначених у силабусі.</p> <p>2. Академічна доброчесність. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. Відвідування занять. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються відповідно до “Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора No 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 309 від 19.05.2023 р.).</p> <p>Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової перед вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному</p>
--

університеті імені Василя Стефаника», введено в дію наказом ректора No417 від 03.07.2023 р.). Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням:
https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

8. Рекомендована література

1. J. Pieńkos, Podstawy Przekładoznawstwa: od Teorii do Praktyki. Warszawa 2003
2. A. Pisarska, T. Tomasziewicz, Współczesne tendencje przekładoznawcze., Poznań 2004
3. J. Bogucki, Tłumaczenie wspomagane komputerowo., PWN, 2009
4. A. Jopek-Bosiacka Przekład prawny i sądowy, PWN 2007
5. R. Jedliński, Gatunki publicystyczne w szkole średniej, WSiP 1984
6. R. Lewicki, Przekład. Język. Kultura, UMCS, 2002
7. T. Tomasziewicz, Przekład audiowizualny, PWN, 2007
8. T. Tomasziewicz, Terminologia tłumaczenia, PWN, 2006
9. M. Tryuk, Przekład ustny środowiskowy, PWN, 2006
10. J. Pieńkos, Podstawy Przekładoznawstwa: od Teorii do Praktyki, Warszawa 2003
11. K. Lipiński, Mity przekładoznawstwa, Kraków 2004
12. K. Lipiński, Vademecum tłumacza, Kraków 2000
13. A. Pisarska, T. Tomasziewicz, Współczesne tendencje przekładoznawcze, Poznań 2004
14. O. Wojtasiewicz, Wstęp do teorii tłumaczenia, Warszawa 1992
15. K. Hejrowski, Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu, Warszawa 2004
16. Maciej Krzysztofiak, Przekład literacki we współczesnej translatoryce, Poznań 1996
17. Bednarczyk A., 2008, W poszukiwaniu dominanty translatorskiej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
18. Bogucki Ł., 2009, Tłumaczenie wspomagane komputerowo, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
19. Warszawa
20. Krzysztofiak M., 1996. Przekład literacki we współczesnej translatoryce, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
21. Legeżyńska A., 1999. Tłumacz i jego kompetencje autorskie, Wydawnictwo Naukowe Warszawa
22. Nowicka-Jeżowa A., Knysz-Tomaszewska D., 1997. Przekład literacki. Teoria, historia, współczesność, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
23. Tabakowska E., 2001. Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu, Universitas, Kraków
24. Tomasziewicz T., 2007, Przekład audiowizualny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
25. Tomasziewicz T., 2006, Terminologia tłumaczenia, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
26. Tryuk M., 2007, Przekład ustny konferencyjny, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
27. Tryuk M., 2006, Przekład ustny środowiskowy, Wydawnictwo Naukowe PWN,

Warszawa

28. Stanisław Barańczak, Ocalone w tłumaczeniu, 1992
29. Karl Dedecius, Abecadło tłumacza, Kanon tłumacza 1986.
30. Balcerzan Edward, Literatura z literatury (strategie tłumaczy), 1998.
31. Balcerzan, E., Oprócz głosu, 1971.
32. Maciej Krzysztofiak, Przekład literacki we współczesnej translatoryce, 1996.
33. Pisarze polscy o sztuce przekładu 1440-1974. Antologia, 1977.
34. Maksym Stricha, Ukraiński chudożnij perekład, 2006.
35. Problemy literaturoznawstwa i chudożnioho perekładu. Zbirnyk naukowych prac, 1998
36. Jean Francois Rozan, Notatki w tłumaczeniu konsekutywnym (2004)
37. Roderick Jones, Conference Interpreting Explained (1998)3) Andrew Gillies, Bote-taking for Consecutive Interpreting (2005)
38. <https://webgate.ec.europa.eu/sr>
39. Lewicki R., Zagadnienia lingwistyki przekładu, Lublin 2022

Викладач: Саманта Бусіло